

Toewijding en respect

Hoe bestrijd je probleemgedrag van leerlingen? Daarover zijn boeken en rapporten volgeschreven. Soms wordt in dat verband de vinger gelegd op de beroepsethiek van docenten en mentoren: je moet professioneel met ongewenst gedrag van leerlingen omgaan opdat ze niet afglijden naar structureel probleemgedrag. Professionele toewijding is vereist om spijbelaars door snelle feedback weer binnenboord te krijgen. En professionele respectering van een rechtvaardige procesgang is vereist om gestrafte leerlingen binnenboord te houden.

1. Toewijding: snelle feedback op spijbelen. Als leerlingen een keertje spijbelen, kan men nog niet van probleemgedrag spreken. Maar het komt er wel op aan dat de school voor snelle feedback zorgt: we hebben je gemist vandaag, kan je even uitleggen wat er aan de hand was? De Melanchthon Scholengemeenschap legt een duidelijk verband met de professionele beroepsethiek van toegewijde docenten: *als je weet dat je gemist wordt, weet je ook dat je ergens bijhoort!!!*¹

De Gemeente Amsterdam maakte vorige maand via een persbericht (10/9/2007) bekend dat twee MBO-scholen gestart zijn met de "100 procentactie": zodra de leerling ongeoorloofd afwezig is krijgt hij of zij dezelfde dag nog een telefoontje van de mentor. Lukt dat niet, dan gaat de mentor per omgaande op huisbezoek, zodat ook de ouders erbij betrokken worden. En als de leerling weer op school komt, arrangeert de mentor zo snel mogelijk een gesprek met de betrokken leerling.²

In 2004 berichtte de Amsterdamse TV-zender AT5 over een verwant project, dat geheel op SMS- of E-mail technologie gebaseerd was.³ Op ZDNet (1/12/2004) vatte Lars Pasveer de procedure samen:⁴

- Bij de eerste keer spijbelen krijgt de leerling een SMS-je van de school.
- Bij de tweede keer gaat het SMS-je tevens naar de ouders.
- Bij de derde keer treedt de procedure met leerplichtambtenaar en jeugdzorg/politie/justitie in werking. Op de spijbel-site van *Citizen Alert Services* wordt gewezen op positieve ervaringen in Frankrijk, waar het aantal spijbeldagen drastisch bleek te kunnen worden teruggebracht met zo'n procedure.⁵

2. Respect: gemotiveerde vonnissen. Bij het wijzen van een vonnis moet de rechter de gronden noemen waarop dat vonnis gebaseerd is (Grondwet art. 121).⁶ Dit *motiveringsbeginsel* is essentieel voor het functioneren van de rechtsstaat. Ook voor docenten geldt dat ze bij het uitdelen van straffen het motiveringsbeginsel in acht moeten nemen. Als docenten dat niet doen, schieten ze als professional tekort in *respect* tegenover hun leerlingen. Het *Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving* doet onderzoek naar het ontstaan van probleemgedrag bij scholieren. Dit jaar is daaruit de publicatie *Probleemgedrag van leerlingen tijdens de middelbare schoolperiode* voortgekomen.⁷ Ontwikkelingspsychologe Rita Kohnstamm heeft het boek al gelezen en bericht over één van de bevindingen: leerlingen voelen zich in hun rechtsgevoel aangetast als docenten hun straffen onvoldoende motiveren of als ze leerlingen te weinig gelegenheid bieden daarover achteraf opheldering te krijgen.⁸ Dit kan vervolgens probleemgedrag in de hand werken.

Wes Holleman

weblog onderwijs 1-10-2007

www.onderwijsethiek.nl

¹ <http://www.melanchthon.nl/?node=1167>

² <http://www.amsterdam.nl/gemeente?ActIftmIdt=76259>

³ <http://www.eenveiligamsterdam.nl/bibliotheek/links/A/1963/>

⁴ <http://www.zdnet.nl/mobile.cfm?id=40991>

⁵ <http://www.spijbelsms.nl/>

⁶ <http://www.parlement.com/9291000/modules/h6ulxy3g>

⁷ http://www.aksant.nl/boeken/boek_616.asp

⁸ http://www.kleineontwikkelingspsychologie.nl/kleine_ontwikkelingspsych/2007/09/waarom-moet-ik-.html